

Förebyggande av skador

Handbok för hälsovårdspersonal

Tvärsäkert på sydspetsen

Inledning _____	3
En handbok som inspirerar att jobba skadeförebyggande _____	5
Fakta om olycksfall _____	5
Kunskap — något för alla _____	8
Rutiner och checklistor _____	8
Är det säkert hemma hos dej? _____	10
Tryggt utomhus _____	12
Tryggt på lantgård _____	14
Var hitta material? _____	16
När man vill lära sig mera _____	16
Bilaga 1: Checklista för förebyggande av hemolycksfall – småbarn _____	17
Bilaga 2: Kontrollista över faror på en lantgård _____	19
Bilaga 3 – Exempel på användbara webblänkar _____	23

Inledning

Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland påbörjade ett 6 månaders barnolycksfallsprojekt hösten 2002 – Tvärsäkert för barn på sydspetsen. Projektet fortsatte år 2004 som ett tre-årigt projekt – Tvärsäkert på sydspetsen. Skador är ett av våra stora folkhälsoproblem. Orsaken till att projektet startades var det faktum att olycksfallsstatistiken i Finland är betydligt dystrare än i de övriga nordiska länderna. I Finland dör t.ex. dubbelt så många i olycksfall än i Sverige. Förutom mänskligt lidande förorsakar olycksfallen avsevärda ekonomiska förluster för samhället och kommunerna. Flera studier har visat att målmedvetet preventivt arbete för att förebygga olycksfall relativt snabbt ger resultat i färre skador, minskat lidande och lägre kostnader för kommunen och samhället. Speciellt minskningen av barnolycksfall är en följd av ett aktivt preventivt arbete.

Mycket görs också i Finland inom detta område men i motsats till hur man arbetat i Sverige har man i Finland inte kunnat koordinera arbetet och därmed inte fått kontroll över hela området. Detta medför att arbetet blir splittrat och resurser och krafter går till spillo. En god kartläggning och statistikföring av olycksfall utgör basen för planeringen av det förebyggande arbetet. För att arbetet skall ha effekt bör det göras tvärsektorielt över en bred front.

Sydspetsen med kommunerna Hangö, Ekenäs, Karis, Pojo, Ingå och Sjundeå valdes till projektets pilotområde. Inom detta specifika område har man redan länge jobbat interkommunalt och tvärsektorielt i flera andra projekt som tangerar ämnet barnolycksfall. Därmed har man ett nätverk som man kan bygga vidare på. Projektet är på samma gång ett pilotförsök på samarbete mellan kommunen och tredje sektorn vilket är i linje med stadsrådets principbeslut angående det nationella hälsoprojektet.

Det övergripande målet med projektet är att på basen av en kartläggning utarbeta strategier och lokala åtgärdsprogram för att minska barnolycksfallen i de västnyländska kommunerna. Dessutom är målsättningen med projektet att redan i detta skede arbeta inom detta specifika område på ett sådant sätt att man möjligen i framtiden kunde få regionen certifierad som WHO Safe Community-område. Det betyder att projektet skall förmå inspirera olika aktörer inom de olika sektorerna i kommunen så att man tillsammans på en bred bas börjar jobba för skadeprevention också inom andra områden.

Meningen med projektet är inte i första hand att skapa kampanjer av olika former utan främst att stärka det förebyggande tankesättet hos dem som gör sitt vardagliga arbete bland barn och barnfamiljer.

Handboken är i första hand tänkt för de professionella som arbetar inom rådgivningsverksamheten. Vi hoppas handboken kan tjäna som inspirationskälla när ni vill utveckla ert kunnande inom informationsspridning om olycksfallsförebyggande åtgärder bland barnfamiljer.

Hösten 2005, 2:a upplagan

Elisabeth Morberg
Projektledare

En handbok som inspirerar att jobba skadeförebyggande

Tanken med denna handbok är att den skall fungera som basmaterial och inspirera er i ert arbete för en tryggare och säkrare miljö. I handboken finns samlat i korthet allmän information om olycksfall och exempel på användbara checklistor och arbetsrutiner. Det mesta av materialet finns gratis att tillgå från Internet och om ni får lust att forska vidare finns det en förteckning på användbara webbplatser där ni hittar mera information och material. Folkhälsan har en egen webbsida för olycksfallsprevention, gå in på adressen www.folkhalsan.fi/olycksfall.

Fakta om olycksfall

- ☞ I Finland sker ca 1 miljon olycksfall per år, i förhållande till befolkningen är det betydligt fler än i många andra europeiska länder.
- ☞ I Finland sker det 50 % fler barnolycksfall än i Sverige.
- ☞ Närmare 3000 personer avlider varje år till följd av olycksfall (7 pers./dag); olycksfall är den vanligaste dödsorsaken upp till 45 år.
- ☞ Förutom mänskligt lidande förorsakar olycksfallen utgifter för ca 3-4 miljarder per år.
- ☞ Det finns flera exempel på att olycksfallsprevention kan betala sig på 1-2 år.

Barn under 10 år råkar mestadels ut för olycksfall hemma eller på gården och bland barn är fallskador den vanligaste typen av hemo-lycksfall som kräver sjukhusvård. Därefter kommer olyckshändelser som orsakats av något föremål och på tredje plats kommer förgiftningsolyckor.

När det gäller att förebygga olycksfall räcker inte bara en strategi; för att nå resultat behövs samverkan mellan olika strategier. Haddon har på ett visuellt sätt illustrerat vad det är fråga om och hans tio strategier gällande vattensäkerhet finns avbildade på nästa sida.

Tillämpat kan följande exempel ges:

- ☞ **eliminera** risken – lås in mediciner
- ☞ **separera** risken – barnet i babysitter vid kaffebordet långt från den heta kaffekoppen
- ☞ **isolera** risken – spisskydd runt spisen
- ☞ **modifiera** risken – sänk varmvattenstemperaturen för att förhindra brännskador
- ☞ **utrusta** för att klara risken – man använder cykelhjälm
- ☞ **träna och instruera** för att klara risken – man lär barnet simma
- ☞ **varna** för risken – spisplattan är varm, lägger du handen på den så bränner du dig
- ☞ **övervaka** – jag håller ögonen på honom medan du svetsar

Vi kommer aldrig att nå en helt riskfri miljö hur mycket vi än strävar till att göra miljön trygg. Därför är alla byggstenarna i det olycksfallsförebyggande arbetet lika viktiga, speciellt när det gäller barn. Förutom skapandet av en trygg miljö på samhällsnivå är kunskap och övervakning också viktiga element i det olycksfallsförebyggande arbetet.

1. **Eliminate**
Eliminera risken

2. **Separate**
Separera risken

3. **Isolate**
Isolera risken

4. **Modify**
Modifiera risken

5. **Equip**
Utrusta för att klara risken

6. **Train and instruct**
Träna och instruera

7. **Warn**
Varna för risken

8. **Supervise**
Övervaka

9. **Rescue**
Rädda om olyckan inträffar

10. **Repair and rehabilitate**
Lindra och återställ skadan

Menckel 1994, inspired from Sven-Olof Gunnarsson. Application of Hadden's 10 strategies.

Kunskap — något för alla

Rådgivningspersonalen är i nyckelposition när det gäller att sprida kunskap om det skadeförebyggande arbetet och det är viktigt att rådgivningspersonalen har den kunskap som behövs. Förutom rådgivningen är förberedelsegrupper, föräldragrupper och familjecaféer naturliga samlingsplatser där säkerhet i hemmet kan diskuteras.

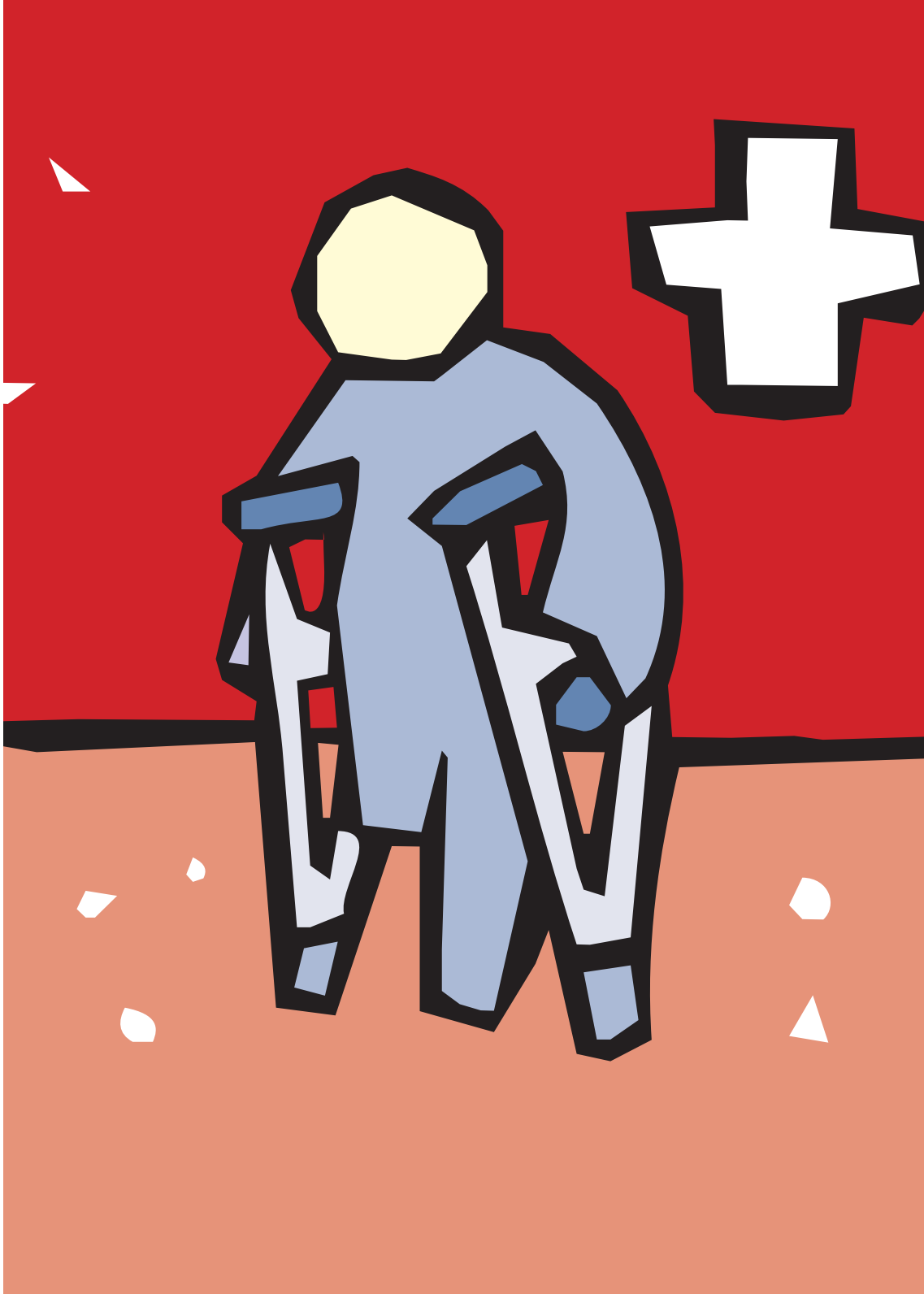
I slutet av denna bok finns en förteckning över var man kan få tag på material när man vill lära sig mera eller berätta för olika grupper hur en trygg miljö kan skapas.

Rutiner och checklistor

Speciellt när det gäller barn är rutiner viktiga, så också när det gäller det skadeförebyggande arbetet. Rådgivningspersonalen träffar regelbundet barnen och barnfamiljerna. Dessa besök är viktiga tillfällen också när det gäller att sprida information om hur familjerna skall förebygga olycksfall i hemmen. Genom att hälsovårdaren bygger upp en rutin, som tar fasta på olycksfallsrisker i olika åldrar, och informerar föräldrarna om dessa blir informationen heltäckande.

Förutom broschyrer om olycksfallsrisker i olika åldrar är checklistor ett bra instrument i det olycksfallsförebyggande arbetet. Tanken är att hemmet systematiskt kontrolleras med hjälp av checklistan. Fallskador, farliga ämnen, vassa föremål och farliga möbler är saker som kan kontrolleras med checklistans hjälp. Checklistor kan ges åt föräldrarna i samband med ett rådgivningsbesök och vid följande rådgivningsbesök kan säkerheten i hemmet följas upp.

Nedan är ett exempel på hur en checklista kan se ut. Det är ”kampanjen mot hemolycksfall” som utformat checklistan (checklistan finns också som bilaga 1 i slutet av boken).

Är det säkert hemma hos dej?

Checklista för småbarnsolyckor hemma

Förgiftningar

1. Finns det låsbart medicinskåp i bostaden?
2. Förvaras hushållskemikalier i låsbara skåp eller tillräckligt högt?
3. Förvaras kemikalierna i originalförpackningar?
4. Förvaras alkoholdrycker utom räckhåll för barnen?
5. Är växterna i hemmet av icke-giftigt slag?
6. Finns det koltabletter hemma?

Brand- och elolyckor

1. Är bostaden utrustad med brandvarnare?
– är varnaren rätt placerad?
2. Är spisen barnsäker? Står den stadigt?
3. Är hemmets små maskiner såsom kaffekokare utom räckhåll för barnen?
4. Är kranarna av typen termostat- och säkerhetsblandare?
5. Finns det skydd kring bastuugnen?
6. Är väggkontakterna i bostaden av barnsäker typ eller skyddade?
7. Är elektriska sladdar fästa så att de är ur vägen?
Är de hela?
8. Förvaras tändstickor utom räckhåll för barnen?
9. Är källar- och vindsdörrar låsta så att barnen inte kan ta sig in?

Finns det nödnummer vid telefonen?

Allmänt nödnummer 112

Polisen 10022

Giftinformationscentralen (09) 4711 eller (09) 471 977

Fallolyckor

1. Är fönstren försedda med säkerhetsspärrar?
2. Har balkongdörren spärr/hake/lås?
3. Går låset på WC- och badrumsdörr att öppna utifrån?
4. Finns det halkskydd i badrummet?
5. Är trapporna inomhus utrustade med barngrind, räcken, halkskydd?
6. Är mattorna halkskyddade?
7. Är golvmaterialet halkfritt?
8. Är vassa möbelhörn skyddade?
9. Förvaras farliga föremål (knivar, saxar, verktyg, plastpåsar) utom räckhåll för barnen?

Trafiken

1. Finns det barnstolar i bilen?
2. Använder barnen hjälm när de cyklar?
3. Använder familjen reflexer?
4. Är den högsta tillåtna hastigheten inom bostadsområdet tillräckligt låg?

Första hjälpen

1. Är utrustningen för I-hjälpen i hemmet tillräcklig?
2. Har du kunskap i första hjälp?

Tryggt utomhus

Det är ingalunda bara inomhus som olyckorna sker. Det är lika viktigt att vara observant på sin närmiljö och veta vad man skall ge akt på.

I handboken ”tryggare hemmiljö”, som kampanjen mot hemolycksfall har producerat, finns fem huvudgrupper som bör tas i beaktande då man ger akt på trygghet utomhus:

Tillsyn

Ordentlig utrustning skyddar lekande barn:

- ☞ bra och stadiga skodon
- ☞ kläder i klara och synliga färger
- ☞ knytband i huvor och nederkanten på jackor kan vara farliga
- ☞ reflex
- ☞ cykelhjälm

Lekplatser

- ☞ lekplatsen är avskild från bilvägar och parkeringsplatser
- ☞ på gården får det inte finnas oskyddade brunnar, diken, strandpartier, simbassänger, fontäner med dammar e.dyl.

Lekredskap

- ☞ lekredskapens konstruktion och material skall vara trygga med tanke på barnens lekar
- ☞ håll lekredskapen i skick; regelbunden översyn är viktig
- ☞ små barn behöver en trygg typ av gunga
- ☞ ett tillräckligt tjockt lager sand skall finnas under gungor och klätterställningar

Gårdsplaner och vägar

- ☞ trappor och ramper är försedda med ledstänger
- ☞ barnen får inte komma åt att klättra upp på taket; också lösa stegar skall förvaras utom räckhåll
- ☞ låd- och vedtravar o.dyl. täcks med presenning så att de inte rasar
- ☞ välj prydnadsväxter som inte är giftiga
- ☞ gården med tillhörande gångvägar, trappor och ramper skall skottas fri från snö och sandas
- ☞ låt inte barnen komma för nära när ni använder utegrillen, och ställ genast undan tändvätskan utom räckhåll

Verktyg och trädgårdsredskap

Förvara hemmets verktyg och trädgårdsredskap utom räckhåll för barnen:

- ☞ spade, grepe, spett, järntråd
- ☞ yxa, såg, kniv m.m.

Tryggt på lantgård

På sydspetsen finns det många lantgårdar. I lantgårdsmiljön finns det många faror. Vilka faror som finns tas vanligen upp i samband med att företagshälsovården besöker gården. Faktum är, att många lantgårdar inte hör till företagshälsovården. I dessa fall har rådgivningspersonalen en viktig roll vid informering om faror på lantgårdar.

Skador förorsakade av fall, förgiftningar, maskiner, redskap eller vapen är vanliga. I handboken ”tryggare hemmiljö”, som kampanjen mot hemolycksfall har producerat, nämns följande faromoment:

- ☞ Alla maskiner, byggnader, silor, hö- och halmbalar, vedtravar m.m. som finns på en lantgård är lockande klätterställen för barn. Räcken, skyddspresenningar och en god allmän ordning på gården skapar en tryggare miljö för barn.
- ☞ Farliga ställen som lockar till klättring skall helst elimineras.
- ☞ Förhindra att barnen går ensamma till platser där de kan falla (branta klippor, sandtag m.m.).
- ☞ Om barnen får skjuts med traktorn skall de sitta i skyddshytten. Ta hänsyn till barnets ålder, sträckans längd, lastens beskaffenhet, höjden på flakets kanter m.m. innan du låter barnet åka med.
- ☞ Barnen får inte leka på stranden utan övervakning.
- ☞ Locken till öppna brunnar skall vara låsta. Lås håller också barnen borta från silor och slambassänger.
- ☞ Alla kemikalier som används i hushållet skall förvaras i låsta utrymmen eller på annat sätt oåtkomliga för barn.
- ☞ Vapen skall alltid förvaras oladdade och inlåsta. Ta ut patronerna och förvara dem omsorgsfullt.
- ☞ Det är bäst att lägga redskapen på plats efter användning. Farliga redskap skall förvaras så att barnen inte kommer åt dem.

- ☞ Lämna inte tändstickor och cigarettändare framme. Lär äldre barn hur man handskas med elden och ge samtidigt instruktioner om hur man skall handla om en brand bryter ut.
- ☞ Ta tändnyckeln ur låset på alla fordon när de inte används.
- ☞ Den som backar med en traktor skall alltid försäkra sig om att inga barn utsätts för fara. Låt inte barnen leka i närheten av maskiner medan arbete utförs.
- ☞ Motordrivna anordningar (hissar, transportörer, utfodringsautomater) skall hållas i skick. De skall vara utrustade med nödknapp.
- ☞ Skyddskåpor och andra skydd skall vara på plats när maskiner inte används.
- ☞ Se till att el-utrustning och el-anlutningar är i skick.
- ☞ Djur kan bete sig oväntat och skada ett barn. Lär barnen de rätta sätten att närma sig djuren och att sköta dem.

I slutet av boken finns som bilaga (bilaga 2) en checklista som kan användas vid kontroll av säkerheten på lantgården.

Var hitta material?

Folkhälsan har en egen skadeförebyggande www-sida: www.folkhalsan.fi/olycksfall. Dessutom har Folkhälsan en lång tradition när det gäller simundervisning och säkerhet angående det. Material och broschyrer hittar du på Folkhälsans hemsida: www.folkhalsan.fi

Folkhälsoinstitutet har en egen olycksfallsportal: www.ktl.fi/tapaturmat. På den finns mycket nyttig information om hur man kan förebygga olycksfall

Undervisningsmaterial om förebyggande av olycksfall, t.ex. riktat till föräldragrupper, samt checklistor och broschyrer (det mesta både på finska och svenska) finns fritt att beställa eller skriva ut från hem-olycksfallskampanjens hemsida: www.kotitapaturma.fi

FRK har publicerat en broschyrserie om barnolyckor i olika åldrar för rådgivningsbyråer. Broschyerna finns både på finska och svenska och går att beställa antingen via nätet: myynti@redcross.fi eller från FRK:s försäljning per telefon, tfn.(09)1293 259 tai (09) 1293 260.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har material angående säkerhet på lantgårdar, det mesta på både finska och svenska. Materialet finns fritt att beställa från adressen www.mela.fi under Palvelut/Julkaisut ja tilaus/työturvallisuusyksikön sivut.

SPEK www.spek.fi har omfattande materialbank.

När man vill lära sig mera

När man vill veta mera om det skadeförebyggande arbetet och vill ha reda på hur man gjort på andra ställen är förteckningen på webblänkar i slutet av boken användbar (bilaga 3). Gå in och titta på dessa källor, få inspiration och arbeta vidare. Den bästa inspirationen fås genom att på ort och ställe bekanta sig med någon enhet som effektivt jobbat med olycksfallsförebyggande arbete. Studiebesök rekommenderas varmt!

Vi på Folkhälsan hjälper gärna med information eller med att hitta föreläsare som kan berätta om olycksfallsprevention för olika grupper. Ta kontakt!

Bilaga 1: Checklista för förebyggande av hemolycksfall – småbarn

	JA	NEJ
Finns det nödnummer invid telefonen?		
- Allmänt nödnummer (112)?	☐	☐
- Polisen (10022)?	☐	☐
- Giftinformationscentralen (09-4711 eller 09-471977)?.....	☐	☐
Förgiftningar		
1. Finns det låsbart medicinskåp i bostaden?	☐	☐
2. Förvaras hushållskemikalier i låsbart skåp eller tillräckligt högt?	☐	☐
3. Förvaras kemikalierna i sina originalförpackningar?	☐	☐
4. Förvaras alkoholdrycker utom räckhåll för barnen?	☐	☐
5. Är växterna i hemmet av icke-giftigt slag?.....	☐	☐
6. Finns det koltabletter hemma?	☐	☐
Brand- och elolyckor		
1. Är bostaden utrustad med brandvarnare? Är varnaren rätt placerad?.....	☐	☐
2. Är spisen barnsäker? Står spisen stadigt?	☐	☐
3. Är hemmets små maskiner såsom kaffekokare utom räckhåll för barnen?	☐	☐
4. Är kranarna av typen termostat- och säkerhetsblandare?	☐	☐
5. Finns det skydd kring bastuugnen?.....	☐	☐
6. Är väggkontakterna i bostaden av barnsäker typ eller skyddade på annat sätt?.....	☐	☐
7. Är elektriska sladdar fästa så att de är ur vägen? Är sladdarna hela?	☐	☐
8. Förvaras tändstickor utom räckhåll för barnen?.....	☐	☐
9. Är källar- och vindsdörrar låsta så att barnen inte kan ta sig in?	☐	☐

Fallolyckor

1. Är fönstren försedda med säkerhetspärar?
2. Har balkongdörren spärr/hake/lås?
3. Går låset på WC- och badrumsdörr att öppna utifrån?
4. Finns det halkskydd i badrummet?
5. Är trapporna inomhus utrustade med barngrind, räcken, halkskydd?
6. Är mattorna halkskyddade?
7. Är golvmaterialet halkfritt?
8. Är vassa möbelhörn skyddade?
9. Förvaras farliga föremål (knivar, saxar, verktyg, plastpåsar)
utom rätkhåll för barnen?

Trafiken

1. Finns det barnstolar i bilen?
2. Använder barnen hjälm när de cyklar?
3. Använder familjen reflexbrickor?
4. Är den högsta tillåtna hastigheten inom bostadsområdet
tillräckligt låg?

Första hjälpen

1. Är förstahjälpsutrustningen i hemmet tillräcklig?
2. Har du kunskap i första hjälp?

KAMPANJEN MOT HEMOLYCKSFALL

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET - INRIKESMINISTERIET - STAKES - RÄDD-
NINGSBRANSCHENS CENTRALORGANISATION I FINLAND - FINSKA FÖRSÄKRINGS-
BOLAGENS CENTRALFÖRBUND

Bilaga 2: Kontrollista över faror på en lantgård

(taget ur boken "Säkerhet för barn på lantgårdar" utgiven av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA)

Gå igenom listan bit för bit. Tag med den på gårdspromenaden och fundera tillsammans med barnen var de farliga platserna finns. Svara ärligt ja eller nej på varje fråga

JA NEJ

VÅRDEN OCH ÖVERVAKNINGEN AV BARNEN

- Har barnen vårdare under sådden och andra bråda tider?.....
- Har barnen en egen trygg lekplats på gården som är på tillräckligt
avstånd från vägen?
- Är du speciellt försiktig med maskinerna om det också finns främmande
barn på platsen?
- Har genomfartsvägen försetts med trafikmärke som varnar för barn?.....
- Har du visat barnen var de farliga ställena finns genom att gå runt
gården tillsammans med dem?

FÖRVARING AV TRAKTORN OCH MASKINERNA

- Tar du bort nyckeln från strömlåset i traktorn eller tröskan när du
avlägsnar dig?
- Lämnar du växeln och handbromsen på då du parkerar traktorn
eller tröskan?
- Sänker du arbetsmaskinen till marken då du parkerar traktorn?
- Låser du harvens upplyftade block?
- Parkerar du maskinerna i maskinhallen eller bakom andra dörrar
som kan låsas? (gäller också otvättad växtskyddspruta)?
- Lämnar du en maskin som kopplats bort från traktorn så stadigt
på plats att den hålls upprätt fastän barnen klättrar på den?

BARN I NÄRHETEN ELLER MED I HYTTEN

- Ger du alltid ljudsignal då du startar traktorn eller tröskan?.....
- Kontrollerar du alltid innan du backar att det inte finns barn bakom
traktorn, tröskan, släpvagnen eller arbetsmaskinen?

- Har du berättat för barnen att man inte får försöka stiga på en
traktor eller maskin som är i rörelse?
- Kör du alltid längs samma rutter på gården?
- Lämnar du barnen hemma om du åker iväg med en traktor eller
tröska som saknar hytt?
- Har barnen en egen barnsits med säkerhetsbälte i traktorhytten?
- Håller du dörren och fönstren stängda då du har barn i hytten?
- Har barnen hörselskydd i hytten?
- Stänger du traktorn om du går för att rensa en tilltäppning eller för
att justera maskinen? Visste du att ett barn utan egen vetskap kan
sänka ner en arbetsmaskin/koppla på kraftuttagen
(el-reglage/mechaniska spakar)?

BARN MED I ARBETE

- Lämnar du barnen hemma om du har fräs, klabbmaskin eller annan
arbetsmaskin som fungerar med kraftöverföringsaxel kopplad till traktorn?
- Är skydden till kraftöverföringsaxeln på plats och i skick?
- Vet du att det är farligt att transportera barn i frontlastare eller
på ett hölass eller en såmaskin?
- Försäkrar du dig om att barnen inte kommer åt att gå under en
vagn med upplyft tippflak?
- Försäkrar du dig om att barnen inte får tag på betat utsäde?
Betade sockerbetsfrön påminner t.ex. om karameller.
Visste du att det kan vara olagligt att överlåta traktorn till en person
under 15 år?

BARN I LADUGÅRDEN

- Har barnen en egen trygg plats i ladugården där de trivs?
- Kan du övervaka barnen tillräckligt väl vid sidan av arbetet
(t.ex. då utgödslingsmaskinen är i gång)?
- Om du lämnar barnen hemma under den tid ladugårdsarbetena pågår,
har du skött om säkerheten i hemmet?
(tvättmedel, mediciner, kemikalier, tändstickor osv.).....
- Finns det skyddsräcken runt foder- och halmluckorna?
- Kontrollerar du att det inte finns barn under luckan eller bredvid
högen då du börjar kasta ner balar?

- Har körbroarna ordentliga skyddsräcken?
- Finns det en gångport såväl uppe som nere vid trapporna till
- ladugårdsvinden och fodertornet?
- Har djuren avhornats?
- Har du lärt barnen hur djuren behandlas lugnt?
- Har du kontrollerat att barnen inte kan falla ner i slam-
- eller gödselrännan?
- Finns det ett skyddsnät runt slambehållaren?
- Övervakar du att barnen inte utsätts för farliga gaser under tömningen
- av slamkanler och –behållare?
- Förvarar du tvätt- och desinficeringsmedel m.m. kemikalier och
- mediciner i originalförpackningarna bakom lås och bom eller högt upp?
- Är gafflar, grepar, knivar och plastpåsar utom räckhåll för barnen,
- t.ex. högt uppsatta eller på översta hyllan?
- Förvarar du tändstickor och tobak utom räckhåll för barnen?
- Visste du att barnen kan utsättas för damm och mycket kraftigt buller
- i ett svinhus?

FAROR I FODER- OCH ÖVRIGA LAGER

- Finns det ordentliga skyddsräcken runt plansilor o.a. lager med
- höga väggar?
- Finns skyddsluckorna till torsilon för ensilage på plats?
- Har fällningstratten i torken galler?
- Har lagersilorna i torken skyddats så att barnen inte kan falla ner i dem?
- Finns skruv- och bandtransportörernas skydd på plats?
- Har foder- och gödselsäckarna samt balarna lagrats i högar som inte
- rasar fastän barnen klättrar på dem?
- Förvarar du bekämpnings-, betnings-, AIV-konserverings- och
- smörjmedel bakom lås och bom?
- Är bränslebehållaren låst?

ELSÄKERHETEN OCH FAROR I ANSLUTNING TILL VERKTYG

- Förvarar du farliga verktyg (knivar, röjningsknivar, yxor m.m.)
- och vapen bakom lås och bom?
- Håller du dörrarna till gårdswerkstaden låsta?

- Har du installerat felströmsskyddskopplingar i gruppcentralen
- eller eluttagen?
- Drar du ut arbetsmaskinernas (borr, slipmaskin, spikpistol osv.)
- elkabel ur eluttaget då du avslutar arbetet?
- Har eluttagen, driftskopplingarna till anläggningar m.m.
- placerats så högt att ett barn inte når upp till dem utan pall?
- Är skarvsladdarna i skick?.....

FAROR PÅ GÅRDSOMRÅDET

- Har du bytt ut murkna brunnslock som finns på gårdsområdet?
- För du bort stegen från väggen utom räckhåll för barnen då du
- inte längre behöver den?
- Har du skyddat de dricksbassänger för djuren som finns på närbetena
- så att barnen inte kan drunkna i dem?
- Har du städat undan gamla taggtrådar, plåtbitar och glasskärvor
- från gårdsområdet?

TRYGGA ARBETSSÄTT OCH FÖRSTAHJÄLPBEREDSKAP

- Är dina egna arbetsätt sådana att barnen lär sig trygga arbetsätt
- om de gör lika?
- Visar du barnen hur arbetet utförs tryggt, om du ger dem
- en arbetsuppgift?
- Kontrollerar du att maskinernas skyddsanordningar är i skick då du
- ger barnen arbetsuppgifter?
- Ger du barnen den skyddsutrustning som behövs i arbetet?
- Ger du råd om hur man skall gå till väga vid störningar?.....
- Använder barnen cykelhjälm då de cyklar?.....
- Kan du ge förstahjälp vid behov? Finns det förstahjälputrustning
- på gården och vet barnen var den finns?
- Har det allmänna nödnumret antecknats nära telefonen och kan
- barnen ringa upp det?

Bilaga 3 – Exempel på användbara webblänkar

<http://www.folkhalsan.fi/olycksfall>.....Folkhälsans skadeförebyggande hemsida
<http://www.ktl.fi/tapaturmat>Folkhälsoinstitutets olycksfallsportal
<http://www.kotitapaturma.fi>.....Hemolycksfallskampanjens hemsida
<http://www.tapaturmapaiva.fi>..... Olycksfallsdagens hemsida
<http://www.stakes.fi>..... Stakes hemsida
<http://www.lskl.fi> Centralförbundet för barnskydds hemsida
<http://www.ktl.fi>Folkhälsoinstitutets hemsida
<http://www.stm.fi>..... Social- och hälsovårdsministeriets hemsida
<http://www.kuntaliitto.fi>..... Kommunförbundets hemsida
<http://www.stat.fi> Statistikcentralens hemsida
<http://www.liikenneturva.fi> Trafikskyddets hemsida
<http://www.mela.fi>..... Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts hemsida
<http://www.pelastustoimi.net> Räddningsväsendets hemsida
<http://www.spek.fi> SPEK:s hemsida
<http://www.redcross.fi> Finlands Röda Kors hemsida
<http://www.mll.fi>..... Mannerheims Barnskyddsförbunds hemsida
<http://www.folkhalsan.fi>..... Folkhälsans hemsida
<http://www.health.fi>..... Centret för hälsofrämjande

Exempel på användbara webblänkar i Sverige

<http://www.skyddsnetet.nu>Skyddsnetet.nu hemsida
<http://www.fhi.se>.....Folkhälsoinstitutets hemsida
<http://info.ki.se>.....Karolinska institutets hemsida
<http://www.phs.ki.se>.....Karolinska institutets folkhälsosida
<http://www.phs.ki.se/csp/safecom/default.htm>.... WHO Safe Communitys hemsida
<http://www.safecommunity.net> WHO Safe Communitys hemsida
<http://www.cbu.dataphone.se> Samhällsmedicin, barn och ungdomars hälsa
http://www.sll.se/w_socmed/4368.cs Stockholm läns landsting, olycksfall
http://infobanken.nacka.se/www/miljo_halsa/folkhalsa/dokumentarkiv.htm
.....Dokument att hämta från Nacka
<http://www.nhv.se>.....Nordiska högskolan för folkhälsovetenskaps hemsida

Projektledare

Elisabeth Morberg, tfn 0400-768386,
elisabeth.morberg@folkhalsan.fi

Projektets huvudman

Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland r.f.

Extern finansiering

Centret för hälsofrämjande, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne (enbart barnolycksfall).
För olika aktiviteter finns också lokala bidragsgivare, sponsorer och många frivilliga.

WWW-sidor

www.folkhalsan.fi/olycksfall
Safe communities: www.phs.ki.se/csp/safecom/default.htm eller
WHO Safe Communitys hemsida: <http://www.safecommunity.net>

